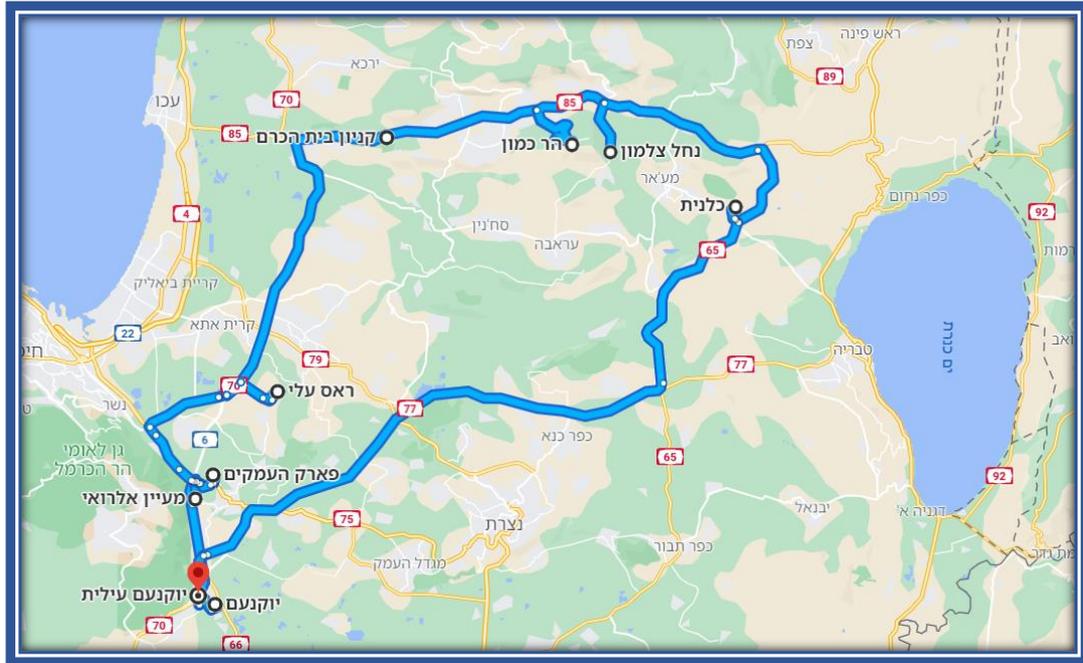

נחלים בגליל

טיול "צוות" יבנה בהדרכתו של מודי שניר

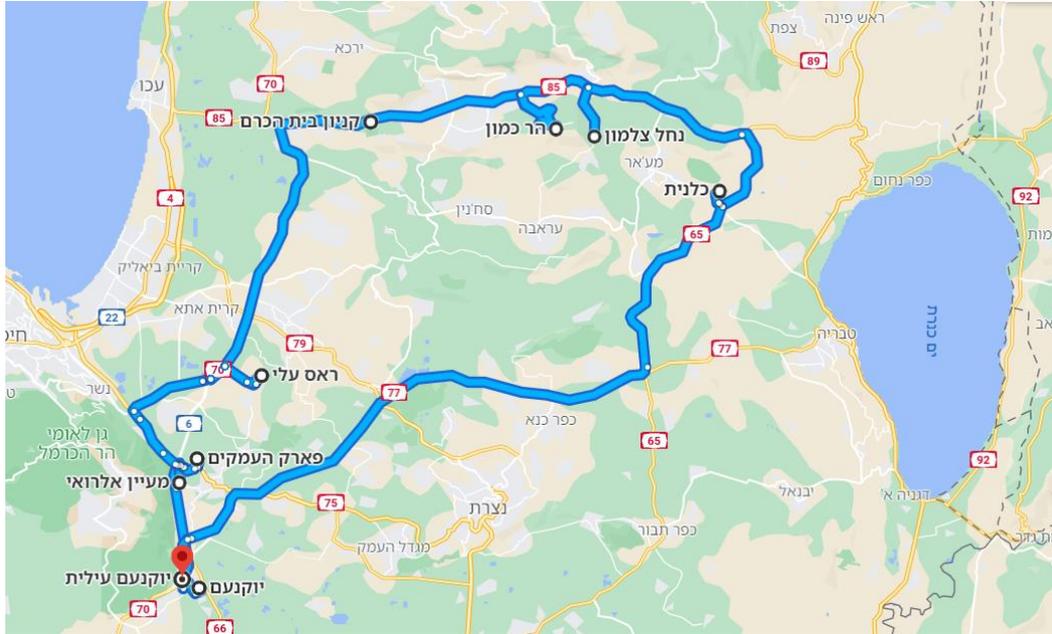

כתב וערך גדעון פרי

נחלים בגליל

טיול "צוות" יבנה בהדרכת מודי שניר 17.2.2022

יום חמישי בבוקר, כל החברים התיצבו בזמן (כרגיל) ואנו מוכנים לצאת לדרך בהובלת עופר הנהג. בתחנת הרכבת בראש העין אספנו את מודי המדריך ומיד התחלנו לשמוע הסברים על המקומות לידם חלפנו. עצרנו לארוחת בוקר בקניון יוקנעם, הקניון היה ריק והשרות במסעדת גרג היה מהיר.

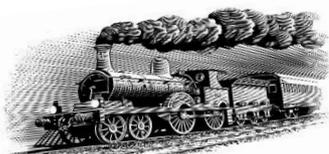
מכאן יצאנו לתחנתנו הראשונה בטיול **עין אלרואי** – מעיין ופארק ליד מושב אלרואי. אחרי הרבה פיתולים בין בתי הכפר הגענו לדרך יהודה, שביל שנסלל לאורך תוואי רכבת העמק, עד לתחנת אלרואי.

דרך יהודה נקראת על שם רס"ן יהודה חודדה בן המושב שהיה לוחם בחיל ההנדסה הקרבית ונפל במלחמת יום הכיפורים. זכה לעיטור העוז על גבורתו ופיקודו המוצלח על הקמת הגשרים וצליחת תעלת סואץ.

רוחב הפסים של רכבת העמק היה 1.05 מ', קטן יותר מהרוחב התקני בארצות העולם 1,435

אחרי כמאתיים מטר הגענו למעיין אשר שימש בין השנים 1936-1952 כמקור מי השתייה של המושבה.

מימי המעיין נובעים כל ימות השנה זורמים אל אפיק נחל קישון הסמוך, המרוחק כ-120 מטר מערבה לנביעה לכוון הר הכרמל.

המעין נובע לתוך בריכה מלאכותית, שנחפרה בשנות ה-60 ביוזמתו של זאב שורקי, יליד אלרואי, ואשר שימשה כמקור להשקיית פרדס הלימונים של משפחתו שגדל בחלקה הסמוכה.

לאחרונה שוקם המעיין, הודות למאמצי קק"ל, רשות נחל הקישון והמועצה המקומית קריית טבעון.

שבנו לאוטובוס והמשכנו בדרכנו מעט צפונה, חצינו את כביש 75 חיפה נצרת וירדנו לפארק העמקים שעל תוואי נחל הקישון.

לאורך הגדה צמחייה מקומית הכוללת פטל, חנק מחודד, הרדוף הנחלים ועצים כגון זית ואקליפטוס. מי הקישון בקטע זה לרוב אינם מזוהמים מאחר והמפעלים המזהמים נמצאים במורד הנחל.

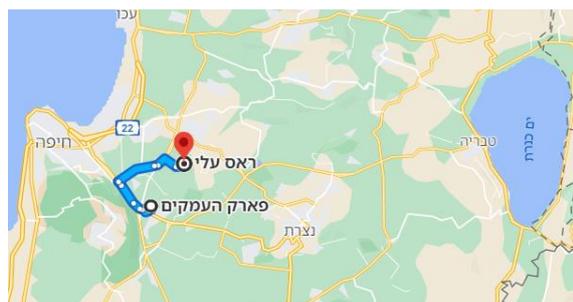
בפארק גשר הרכבת הטורקי בנוי אבן בעל שש קשתות שתוכנן על ידי מהנדס הרכבות הגרמני היינריך אוגוסט מייסנר. הגשר נבנה ב- 1905 והעביר את רכבת העמק מעל נחל הקישון.

הפארק הוקם על האדמות שנרכשו על ידי קק"ל בשנת 1935 עליהן הוקם גם קיבוץ שער העמקים. אדמות אלה היו בעבר ביצתיות ולא ראויות לעיבוד. הם נקראו בפי הערבים "חרתיה" (ח'יראת-חורש).

את "חרתיה" כולנו מכירים מהשיר על גבעות שייך אברייק וחרתיה.....

עזבנו את פארק העמקים ואנו בדרכנו דרך כביש 70 לכפר הערבי **ראס עלי** שם טיילנו לאורך נחל ציפורי נחל ציפורי מתחיל בהרי נצרת, סמוך למושב ציפורי, ומתנקז לנחל הקישון שנשפך לים התיכון. אורכו כ-32 ק"מ וישנן כמה מעיינות המזינים אותו: מעיינות ציפורי, עינות יפתח אל ועין יבקע.

האוטובוס חנה בראס עלי משם ירדנו, דרך גשרון קטן לטיילת שלאורך הנחל, 500 מ' עד לטחנת הנזירים

הטיילת היפה הזו נחנכה לאחרונה ובתכנונה השתתפו תושבי הכפר הסמוך.

השביל רחב, חשוף לשמש, הנוף סביב מכיל צמחייה עשירה, אלונים עתיקים, מפלונים קטנים ונחל זורם.

אמנם הטיילת באורך של 2 ק"מ, אך הדרך שלנו לטחנת הנזירים היתה 500 מטר בלבד.

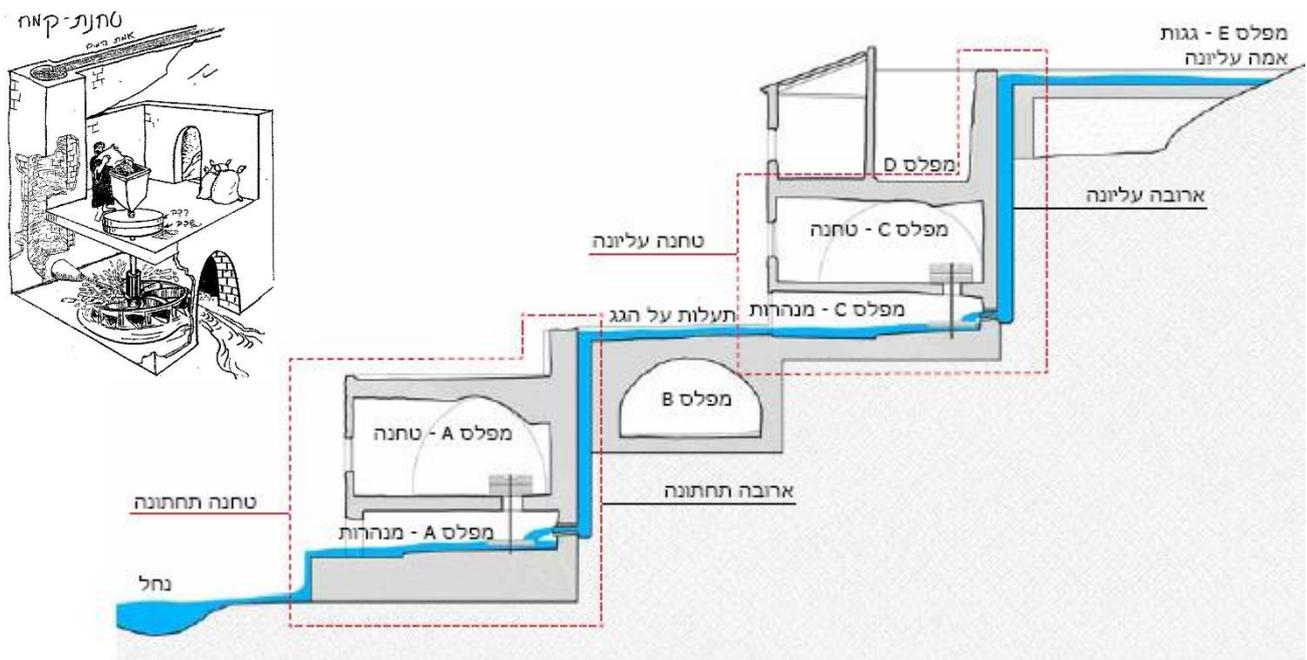

טחנת הנזירים – הוקמה בתקופה העותומנית ופעלה עד ראשית המאה ה-20 בכוח מימיו השופעים של מעיין עין יבקע, השוכן 2 ק"מ מזרחית לטחנה. מי המעיין הגיעו באמצעות אמת מים בנויה, אל ארובה במפלס העליון של הטחנה ובכוח נפילת המים, הונעו אבני הריחיים הכבדות שטחנו את הקמח. ב-2011 שכרה רשות ניקוז ונחלים הקישון את האתר מידי הנזירים הכרמליטיים לצורך הקמת מרכז הדרכה לשיקום נחלים. היה גם שלב שבמקום ניסו להקים אולם אירועים אך זה כשל. כיום המקום סגור.

מבט מהטחנה לרחבת הפיקניקים שלרגליה

כששבנו לאוטובוס, קיבלנו הסבר על **טחנות עליל טחנת הקמח הכפולה הנמצאת בישוב ראס עלי**. מבנה אבן שבו המים היוצאים מאבני הריחיים העליונות מועברים ונופלים על עוד זוג אבנים במפלס נמוך יותר ומפעילים גם אותן

חתך סכמטי המדגים את מעבר המים בטחנה ואופן פעולתה של מערכת המים.

ממשיכים לטייל, ואנחנו בדרכנו לשמורת נחל שגור, המשתרעת באפיק נחל שגור, דרומית לכביש מס' 85 (עכו-כרמיאל).

במסעף כביש הגישה ליישובים גילון וצורית, ממוקם חניון מטיילים ממנו יורד שביל מסומן לאפיק הקניון (שביל זה סגור למטיילים לאור זיהום הנחל).

שמורת נחל שגור (גמל) - נחל שגור, אחד מיובליו של נחל חילזון, מנקז את בקעת בית הכרם, החוצצת בין הגליל התחתון והגליל העליון.

במצוקי הקניון צומח חורש ים תיכוני ובו ריכוז פריחת חבצלת קטנת-פרחים. במצוקים ניתן לפגוש פריחה נוספת, ובין היתר ולריאנה איטלקית

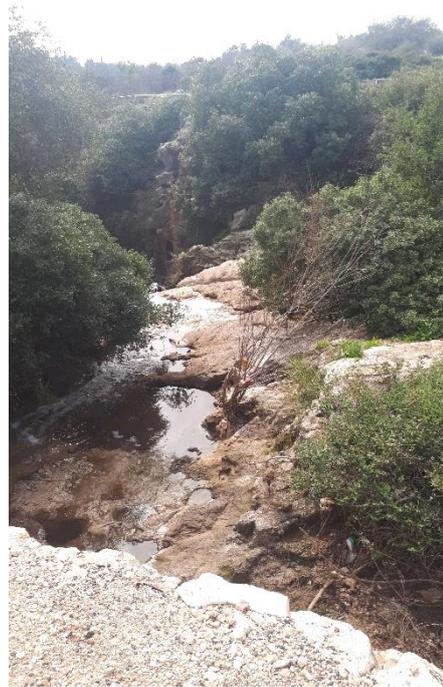

ביציאתו מהבקעה, צונח הנחל לנקיק צר ועמוק - מעוק - מעוק - ובו מספר מפלים קשים למעבר. מעוק זה היווה בעבר אטרקציה למטיילים באזור.

מאז שנות ה-90', למרות הכרזת השמורה, זורם באתר ביוב גולמי המגיע מהכפרים הסמוכים בבקעה - מג'ד אל כרום, ביענה ודיר אל-אסד. עד היום לא צלחו מאמצי ארגוני הסביבה לעצור את המפגע. מתחת לתחום השמורה עוברת במנהרה מסילת הרכבת מעכו לכרמיאל.

בשנים האחרונות הוקם גשר להולכי רגל מעל לקניון, המאפשר תצפית יפה אל הקניון.

השעה צהרים ואנו "נשרכים" בשיירה לכוון כרמיאל
שם ממתינים לנו במסעדת המטעמים

המסעדה היתה נחמדה, אוכל טעים ושרות אדיב ויעיל
אכלנו ושבענו ואף הותרנו כדבר ה'....

בתום הארוחה יצאנו לאוטובוס ושוב נתקנו בפקק האין סופי
של כרמיאל וסביבתה, הרבה רמזורים, רחובות צפופים ושלל
משאיות שמשתרכות לאיתן. מידי פעם שומעים יללת סירנה,
כנראה איזו תאונה שגורמת לפקק, אך לא, סתם עומס תנועה.

אנו בדרכנו לתחנה הבאה בטיוול, תצפית מהר כמון.

הר כמון - הוא ההר הגבוה ביותר בגליל התחתון ומתנשא לגובה של 598 מ' מעל פני הים. שני לו בגליל
התחתון הוא התבור הנמוך ממנו בעשרה מטרים. מציע נקודת תצפית מרהיבה לכל האזור. סביב היישוב
מכמנים השוכן בראשו.

היישוב הקהילתי נוסד בשנת 1980 על ידי שבע
משפחות, כחלק מתוכנית הממשלה לעיבוי
ההתיישבות היהודית בגליל. הוא אחד מ-35
היישובים של המועצה האזורית משגב (מהם
שישה ישובים בדואים).

הרי הגליל מתחלקים כך שכל מה שנמצא מצפון לכביש 85 עכו – צפת משתייך לגליל העליון, וכל מה שמדרומו לגליל התחתון. הגליל התחתון עצמו, הינו חבל הארץ ההררי הנמוך ביותר בישראל, בנוי מרכסי הרים הנמשכים ממזרח למערב וביניהם עמקים רחבים. אלו העמקים והרכסים מצפון לדרום : בקעת בית , **רכס יוטבת** – בקעת סיכנין – **רכס שגור** – בקעת בית הכרם – בקעת כסולות – בקעת בית רימון – **רכס תרען** – נטופה.

העמקים שימשו לאורך כל ההיסטוריה כמקום בו עברו דרכי התחבורה (למשל כביש 85 העובר בבקעת בית הכרם) ושטחי החקלאות (ולכן ניתן לראות את הישובים הערבים נמצאים בשולי ההרים ולא בעמקים עצמם – וזאת לשם ניצול מקסימלי של שטחי העמקים לטובת החקלאות) וברכסי ההרים נמצאים בעיקר הישובים (נצרת למשל).

לא נהנינו מראות טובה. עם התרשמנו מהסקירה המקיפה מפי מודי עם שמות כל הרכסים, העמקים והישובים עד קצה האופק...

רכס כמון במבט מכון כביש 85

שוב נאלצנו להפסיד זמן בפקקים של הגליל, דבר שהביא אותנו לבסוף לקצר את מסלול הטיול ולשוב הביתה מבלי לבקר בשדה הכלניות שלי מגידו. נאלצנו להסתפק בתמונות....

להתראות בטיול הבא !